ŽALIOJI INFRASTRUKTŪRA

Esamos būklės įvertinimo ir vystymo galimybių nustatymo studija

Finansuoja Europos Sąjunga

ŽI SVARBA

Augantis urbanizacijos tempas ir ryškėjantys klimato kaitos padariniai kelia vis didesnius iššūkius pasaulio — ir tame tarpe Lietuvos — miestų gyvybingumui bei jų infrastruktūros atsparumui.

Šiame kontekste **žalioji infrastruktūra (ŽI)** tampa kritiškai svarbiu sprendiniu. **Ji padeda**:

- didinti **miestų atsparumą** klimato kaitos grėsmėms;
- reguliuoti mikroklimatą ir užtikrinti, kad **miestų aplinka išliktų palanki žmonių gyvenimui joje** ir nekeltų grėsmių mūsų fizinei ir psichinei **sveikatai**;
- skatinti **ekonomiką**: gyvybinga aplinka ir gyventojų gerovė skatina investicijas, padeda išvengti nuostolių, mažina sveikatos ir socialinei apsaugai, kitoms problemoms spręsti būtinų lėšų poreikį;
- atkurti buveinių junglumą, stiprinti biologinę įvairovę, **ekosistemų gyvybingumą**.

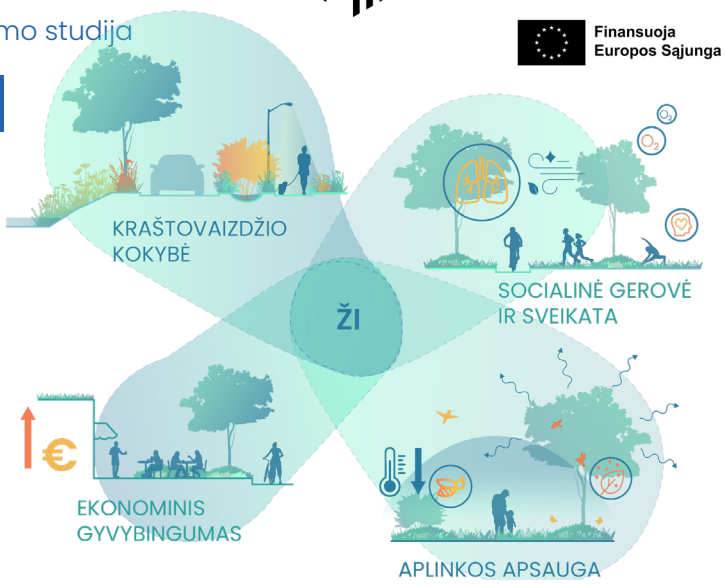

PROBLEMA: Lietuvoje **ŽI vystymo sistema yra fragmentuota** ir nepakankama.

KAS NEVEIKIA?	KAIP SPRĘSTI?
KOMPETENCIJOS	
Trūksta ŽI kompetencijų: tiek bendrinių (visoje įgyvendinimo grandyje, pradedant savivaldybėmis ir kitais užsakovais), tiek specializuotų (techninio projektavimo ir įgyvendinimo etapuose).	Kurti nacionalinę ŽI kompetencijų infrastruktūrą – turi būti paskirtas **aiškus temos savininkas**, skatinama specializacija, įgyvendinami demonstraciniai objektai.
REGLAMENTAVIMAS	
ŽI nėra planuojama sistemiškai, dažniausiai įgyvendinama pavienių iniciatyvų dėka;	Užtikrinti **strateginio lygmens ŽI planavimą** miestų bendrųjų ir detaliųjų planų rengime;
Skirtingas temas reglamentuojantys teisės aktai yra nepakankamai susieti tarpusavyje, egzistuoja teisinės prieštaros;	Stiprinti **terminų nuoseklumą** ir teisės aktų **tarpusavio sąsajas**, skirtas užtikrinti aplinkosauginius ir prisitaikymo prie klimato kaitos įsipareigojimus;
Techninis reglamentavimas riboja ŽI sprendimų taikymą;	Sistemiškai prioretizuoti **lokalų kritulių valdymą, želdinių integravimą** tarp pilkosios infrastruktūros;
Trūksta techninių standartų inovatyvesniems ŽI sprendimams;	Parengti **trūkstamus** žaliųjų ir mėlynųjų stogų, laidžių dangų, tvarios vandentvarkos ir medžių šaknų apsaugos sprendimų **techninius reglamentus**;
Nematuojama trumpalaikė ir ilgalaikė ŽI kokybė.	Patvirtinti nacionalinę **Žalumo indekso** metodiką; integruoti jo reglamentavimą į teritorijų planavimą.
FINANSAVIMAS	
ŽI finansavimo šaltiniai yra fragmentuoti;	Centralizuota **„vieno langelio“ finansavimo sistema**;
Formalūs finansavimo kriterijai neužtikrina ilgalaikės ŽI sprendinių kokybės ir efektyvumo.	Finansavimo kirterijai, susieti su **įrengimo kokybe, priežiūros užtikrinimu ir ilgalaikiu efektyvumu**.
RESURSAI IR DUOMENYS	
Vietinių medžių sodinukų ir specifinėms sąlygoms tinkamų augalų trūkumas;	Gerinti vietinių **medžių sodinukų** ir įvairesnių augalų rūšių **prieinamumą**;
Neišnaudotas vietos bendruomenių įtraukimo potencialas;	Siekti **bendruomenių įgalinimo**;
ŽI aktualūs duomenys yra netolygios kokybės, nepakankamai detalūs.	Užtikrinti **duomenų rinkimą ir standartizavimą**.

ŽALUMO INDEKSAS – KELIAS PIRMYN

Žalumo indekso įrankis identifikuotas kaip esminis aplinkosaugos, klimato kaitos, teritorijų planavimo, gamtinio karkaso ir statybos reglamentavimo integracijos mechanizmas. **Siūloma:**

Patvirtinti nacionalinę **žalumo indekso metodiką** → Sukurti **teisinį pagrindą** žalumo indekso normų nustatymui miestų teritorijų planavimo dokumentuose + Nustatyti **minimalias žalumo indekso normas** → Miestų teritorijų planavimo dokumentuose **reglamentuoti atskirų teritorijų ŽI poreikį**, atsižvelgiant į vietos specifiką ir konkrečių ekologinių ir kitų funkcijų poreikį.